

Cele lekcji – wymagania ogólne

- ustalenie znaczenia życia w wolnym kraju;
- charakteryzowanie wolności religijnej jako prawa człowieka.

Treści nauczania – wymagania szczegółowe

Uczeń:

- na podstawie wiedzy historycznej udowadnia, że Kościół dbał o wolność i odpowiedzialność za ojczyznę;
- definiuje potrzebę troski o naród w oparciu o czwarte przykazanie Dekalogu;
- odpowiada na pytanie, dlaczego wolność religijna należy do niezbywalnych praw człowieka.

Wartości

- postawa odpowiedzialności za naród i dostrzeżenie roli Kościoła w formacji do patriotyzmu.

Propozycja realizacji

Wprowadzenie

Metoda – *Loesje* (czyt. *luszje*). Nauczyciel dzieli klasę na czteroosobowe grupy i rozdaje plakaty z hasłami związanymi z tematem lekcji: „Wolność”, „Wolność religijna”, „Państwo i Kościół”. Prosi, by uczniowie dokończyli hasło w jakiś zaskakujący sposób. Liderzy prezentują efekty pracy.

Podsumowanie: można mieć wiele skojarzeń związanych z wolnością religijną i wartością tego niezbywalnego prawa w przestrzeni publicznej. Autonomia i współpraca między państwem a Kościołem możliwa jest wyłącznie dzięki właściwemu spojrzeniu na rolę obu społeczności.

Rozwinięcie tematu

Metoda – rozmowa kierowana. Nauczyciel zadaje pytania i zachęca uczniów do udzielenia odpowiedzi. Pytanie początkowe brzmi: „Jakie miejsce w przestrzeni publicznej zajmuje Kościół?”. Wolność religijna należy do niezwykłych praw człowieka. Nawiązując do rewolucji francuskiej, nauczyciel pyta o niewłaściwe rozumienie wolności (ramka *Listy, opinie*, s. 397). Co dziś zagraża wolności religijnej w państwie? W jaki sposób zachować odpowiedni balans między angażowaniem polityki w sferę Kościoła i odwrotnie? Na podstawie tekstu z podręcznika (s. 399) warto omówić, w jaki sposób Kościół wspierał wolność w dobie oświecenia.

Podsumowanie: problemem nie tylko czasów saskich, ale też współczesnych jest określenie drogowskazu, dzięki któremu ludzie będą mogli być odpowiedzialni za państwo i Kościół. Można być zewnętrznym zniewolonym przez układy i sytuacje, przez otoczenie i prawo stworzone przez człowieka, ale zachować wolność ducha. Zniewolenie zewnętrzne nie decyduje o wolności wewnętrznej. Państwo i Kościół powinny współpracować i współdziałać dla dobra konkretnej społeczności.

Zakończenie

Nauczyciel odczytuje fragment Konstytucji RP:

„Art. 53. [Wolność sumienia i wyznania]

1. Każdemu zapewnia się wolność sumienia i religii.
2. Wolność religii obejmuje wolność wyznawania lub przyjmowania religii według własnego wyboru oraz uzewnętrzniania indywidualnie lub z innymi, publicznie lub prywatnie, swojej religii przez uprawianie kultu, modlitwę, uczestniczenie w obrzędach, praktykowanie i nauczanie. Wolność religii obejmuje także posiadanie świątyń i innych miejsc kultu w zależności od potrzeb ludzi wierzących oraz prawo osób do korzystania z pomocy religijnej tam, gdzie się znajdują.
3. Rodzice mają prawo do zapewnienia dzieciom wychowania i nauczania moralnego i religijnego zgodnie ze swoimi przekonaniami. Przepis art. 48 ust. 1 stosuje się odpowiednio.
4. Religia kościoła lub innego związku wyznaniowego o uregulowanej sytuacji prawnej może być przedmiotem nauczania w szkole, przy czym nie może być naruszona wolność sumienia i religii innych osób.
5. Wolność uzewnętrzniania religii może być ograniczona jedynie w drodze ustawy i tylko wtedy, gdy jest to konieczne do ochrony bezpieczeństwa państwa, porządku publicznego, zdrowia, moralności lub wolności i praw innych osób.

6. Nikt nie może być zmuszany do uczestniczenia ani do nieuczestniczenia w praktykach religijnych.
7. Nikt nie może być obowiązany przez organy władzy publicznej do ujawnienia swojego światopoglądu, przekonań religijnych lub wyznania”.

Nauczyciel może poprosić uczniów o podzielenie się wnioskami z lekcji i obowiązującego prawa.

Notatka

Uczniowie notują wnioski z rozmowy kierowanej.

Korelacja z edukacją szkolną

- język polski – analiza i interpretacja tekstów prawnych;
- wiedza o społeczeństwie – współpraca państwa i Kościoła w przestrzeni publicznej.